

Josep Ballester

EL
COLLECCIONISTA
DE FADES

Premi de Novella
«Ciutat d'Alzira»

PRÒLEG

Aquesta és la història d'un col·leccionista de fades contada per ell mateix. L'única cosa que va buscar en la seua vida, segons ell, fou abastar la bellesa, fins i tot va procurar atrapar la innocència perduda, capturar-la, això sí, d'una manera encesa, saltant la línia d'allò que és permés. Va voler mitigar una obsessió malaltissa que li rosegava les entranyes.

És evident qui hi ha darrere de «C. L. D.», l'autor de la major part d'aquests documents, però no forma part de la meua funció desvetlar-ho, ho deixe en mans del lector. Aquests papers, tots manuscrits, estaven arreplegats en una carpeta que ara presente. La meua tasca ha estat, en principi, senzilla. No he buscat mai aquests escrits ja que no tenia coneixement de la seua existència. Sols intentava catalogar les moltes coses que queden dels arxius del llegat que Sigmund Freud va emportar-se de Viena a Londres quan hagué de fugir de l'horror nazi. Una part era el seu arxiu personal i una altra no menys voluminosa són alguns documents del registre del Comité de l'Associació Psicoanalítica Internacional. La resta que hi va romandre a Àustria fou saquejada per la SS. D'aquesta

manera he pogut llegir alguns papers del primer congrés a Salzburg, quan encara no estava constituïda l'associació, veritablement molt interessant per les primeres relacions entre els pares de la psicoanàlisi. Ponències del segon congrés com el fonamental treball de Freud *El futur de la terapèutica psicoanalítica* o les aportacions del sector suís –Jung i Honegger– que hi van ser també determinants. O els documents de constitució de la mítica revista *Zentralblatt für Psychoanalyse*, els primers números de la qual van estar a càrrec d'Adler i de Stekel.

He de dir que la meua tasca era sols aquesta. El meu treball com a doctorand m'havia fet interessar per aquests annals. Fou, aleshores, a proposta del meu director de tesi quan em vaig presentar a una beca que consistia en la descripció i la catalogació d'aquest arxiu, a més de la redacció d'un informe a partir de les notes i de la correspondència personals del doctor Freud.

Segons tot aquest llegat, el gran mestre fou un jove despert que va iniciar la carrera de medicina sense massa entusiasme i que després d'haver realitzat una sèrie de recerques sobre les glàndules sexuals de les anguiles, entra a treballar en un laboratori. Allò li agradava, ho he comprovat en moltes de les seues anotacions, igual que la lectura dels clàssics grecollatins. I sentia admiració per alguns personatges de Shakespeare com l'angoixat rei Lear o Hamlet, als quals els dedicà moltes hores de reflexió, o a l'obra del gran Goethe. La investigació era

una cosa, i una altra de ben diferent, el treball quotidià de metge. No l'atreia gens. Quan va obtenir una beca se'n va anar a París per estudiar amb J. M. Charcot l'ús de la suggestió hipnòtica en el tractament de la histèria, aleshores va prendre la decisió. Havia de treballar en aquell espai nebulós de la ment, aquell caos màgic, que ho semblava a primera vista. Estava convençut que podia traçar un mapa, més o menys racional, amb el qual orientar-s'hi. Calia edificar els plànols de l'inconscient, fer una cartografia de la part oculta de l'ésser humà. I a això es va dedicar malgrat els entrebancs i les privacions econòmiques, que no foren poca cosa. Estava obert a qualsevol alternativa per molt heterodoxa que fos. En algun moment pensà que realitzava l'ofici de bruixot. Interpretava els somnis o emprava la tècnica catàrtica de la lliure associació d'idees. Això li donava uns resultats satisfactoris. S'havia transformat en un arqueòleg que indagava entre la runa de la intel·ligència. I ell així ho diu en els seus documents personals.

Potser en la seua obra més cèlebre, de la qual es van vendre molt pocs exemplars en la primera edició, ja deixa ben clar el valor terapèutic de la paraula i el descobriment de la sexualitat en la infantesa més tendra de l'ésser humà, que tanta polseguera va alçar, o, també, que en els somnis s'amaga, com en una corfa de nou, la psicologia de les neurosis. Una societat tan puritana com la que li va tocar viure no podia permetre's aquestes afirmacions tan perverses que

li van costar no pocs disgustos. Fins i tot va haver de patir un aïllament intel·lectual profund que va durar molts anys. En alguns documents ho anota molt consternat.

Quan encara Hitler no havia arribat al poder, al final de maig de 1933, van cremar públicament a Berlín la seua obra, a la manera de la Santa Inquisició. També la d'altres autors va córrer la mateixa sort. Ja era tot un símptoma del que s'apropava. L'horitzó s'enfosquia i augurava temps difícils per a la raó. Gràcies a Déu va poder transportar, des de Viena fins a Londres, arxius, papers de tot tipus, correspondència i un bon grapat de llibres.

Així mateix, entre les carpetes de l'arxiu personal freudiana a la ciutat del Tàmesi he pogut localitzar la còpia que la Gestapo li féu signar abans de marxar del seu domicili de Viena i que demostra la seua ironia i el seu sentit de l'humor per molt complicada que fos la situació. Convençut pels seus i disposat a transigir que havia de marxar de la ciutat, una de les condicions que se li va imposar per a obtenir el visat fou que signés un protocol que deia així: «Jo, professor Freud, confirme per la present que, després de l'Anschluss d'Àustria al Reich d'Alemanya, he estat tractat per les autoritats germàniques, i particularment per la Gestapo, amb tot el respecte i la consideració pertinents a la meua reputació científica; que he pogut viure i treballar amb completa llibertat, així com prosseguir les activitats en totes les formes que desitgés; que vaig rebre ple suport de tots els que van tenir intervenció en aquest

respecte, i que no tinc el més mínim motiu de queixa». Quan l'oficial nazi va portar el document, Freud no va tenir cap problema a signar-lo, però va preguntar si li permetrien afegir una frase, que era la següent: «De tot cor puc recomanar la Gestapo a tothom».

A banda d'aquest document, hem localitzat una sèrie de cartes, una tria de llibres, aproximadament uns cinc-cents, diversos plànols de Londres amb itineraris marcats, inventaris oficials mèdics i algunes obres d'art, corresponència molt diversa, professional i força íntima. I la carpeta verda amb el repertori que poden llegir a continuació.¹

-
1. Quan tota la família es va veure obligada a abandonar Viena i Àustria l'any 1938, Anna Freud i alguns deixebles revisaren tots els papers i en van cremar una part que haurien pogut resultar perillosos als ulls dels nazis. La seua filla ho conta en una gravació que hi ha al Sigmund Freud Archives, Inc.: «El que vam fer en realitat fou una acció de salvament. S'havien reunit massa coses per a traslladar-les totes a Londres i el meu pare era partidari de llançar-ne la majoria... mentre el seu secretari i jo mateixa volíem, en canvi, conservar-ho tot. Per això vaig rescatar de les papereres molt d'allò que havia llançat el pare». Després de diverses etapes, segons la nostra recerca, tots els documents van ser guardats a la casa de Maresfield Gardens 20, on es va instal·lar la família la tardor d'aquell any i on va morir Freud el 23 de setembre de 1939. Allí, i també durant la guerra a casa d'Ernst L. Freud, es van conservar malgrat els atacs aeris que va patir l'urbs durant la guerra i, a causa les preocupacions per la supervivència i el treball, caigueren durant anys en oblit.

Per la gran quantitat de documents corresponsals que coneixem de Freud, però també pels que he llegit en aquest arxiu i alguns dels quals hi ha en la carpeta, el pare de la psicoanàlisi fou extraordinàriament escrupolós. He comprovat que contestava cadascuna de les missives que rebia, sense cap distinció pel que fa al corresponal. Per això m'ha resultat estrany no trobar-ne cap del misteriós «C. L. D.» en el seu vastíssim arxiu que hi ha tant a Viena com a Lausana, Budapest o Londres. Sí que n'hi ha en aquesta documentació, segons sembla enviada molt de temps després pel mateix C. L. D. o una persona de la seua confiança.

En llegir alguns dels escrits se'm va despertar la curiositat per aquest cas. No he corregit res ni he suprimit detalls insidiosos, encara que tem que hi manquen documents. N'estic totalment segur. N'he fet una transcripció exacta. Només he intentat posar una mica d'ordre i afegir una numeració en aquest garbuix de papers. No he practicat cap anotació si no ha estat estrictament necessària. Cada escrit i el seu conjunt que es presente per si mateix, sense explicacions confuses; que sols la veu i el seu esperit impregnen aquest testimoniatge que el seu narrador va escriure i va guardar. Aquest diari íntim, no sé com anomenar-lo (memòries, potser?), fa molt de temps que és perdut entre la pols de l'oblit. He de confessar que el meu interés ha estat només professional. Un cas contat pel mateix pacient. Un esbós, de vegades

profund, d'una follia vista a través de la ment del foll. És una història clínica ben interessant que pot ser un bon model de treball per a investigar altres casos i, sobretot, per a fer una radiografia més propera del personatge que s'amaga darrere d'aquest «C. L. D.». Aquest no ha estat l'únic motiu de traure a la llum aquest llegat: és clar que d'una banda hi ha el seu interès científic, però també la lliçó moral que se'n pot desprendre. Sota aquest dibuix, en algun moment ben perplex, de la psicologia d'un ésser malalt traçat per ell mateix hi ha una lliçó universal de gran vàlua. D'això, n'estic segur. Una mena d'avís que farà que tots nosaltres estiguem a l'aguait i invertim en l'educació de les generacions que vindran.

GEORGE B. SNOW
Doctorand en Psicologia Social i Clínica

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- MATHILDE LUDWING (ed.), *The Standard Edition of the Complete Psychoanalytical Works of Sigmund Freud*, Londres, 1969.
- SIGMUND FREUD, «An Autobiographt», *Lectures to Psychoanalysis*, vol. LXIX, p. 356-280, 1938.
- SÁNDOR Q. JANG, *Theorie der Sexualität. Studien über Psychologie und Neurologie*, Zurich, 2005.
- MOUSTAPHA LOCON, *La jouissance de l'hystérique*, París, 1996.

Algú em pot respondre d'on havia nascut la tendresa sedosa que sentia per aquella fada amb olor de galeta que s'havia perllongat durant el meu fosc pelegrinatge per aquest món? Qui s'amaga darrere d'aquell rostre candorós que ha fet trontollar no sols l'edifici sinó els fonaments de les meues creences més profundes? És, en veritat, una afectació imperdonable oblidar el propi cos, que en definitiva és el canal mitjançant el qual percep la vida, l'embolcall material de la nostra ànima, i existir sols per a la raó i l'amor a Déu Nostre Senyor?

La innocència fou aquell àmbit entre dos penya-segats, on es dibuixa en una nena d'onze anys, o la mirada que no vol fer-te caure en la confusió d'un àngel que sense saber-ho porta l'espasa de l'extermini. Per quin motiu, Déu Totpoderós, se'ns atorguen sentits finíssims si després se'ns prohibeix assaborir cadascun dels fruits del paradís? Quin és l'entrellat d'aquest patir, o per què renaix de les cendres l'anhel sense cap mena d'esperança?

Encara que us puga sorprendre, jo sóc tu, qualsevol de vosaltres. De segur que penseu que no és cert, però és així per molt que us pese. En un moment, en una fracció de segon pots esdevenir la cara i la creu de l'ésser humà. El més distingit bonhomí, o la imatge del dimoni ací a la terra. No sé per quina regla de tres això succeeix. Sols fa falta un petit indici i tot es transformarà. La teua vida, per molt que ho dubtes ara, esdevindrà això. No vull que aquest fragment ple de llum, aquell mínim interval entre dues llarguíssimes foscors, em passe de llarg sense que me n'haja adonat. El sentiment d'angoixa que m'inunda quan tinc a l'abast la bellesa, i sols he pretés acariciar-la, ja no posseir-la, que fos un obsequi de Déu Jesucrist. És el motiu pel qual el meu desig en tostemps va acompanyat del vaixell de la desesperança i mai no arriba a bon port. No sé si es tracta de la finalitat que em cega o és la imaginació d'haver atrapat la redonesa de la pruija el que em paralitza. No sé a quin bruixot o fetiller vomitar cadascuna de les culpes.

Digueu-me Dodo, potser és el millor. El meu nom és un altre, almenys l'oficial. Aquell que consta al registre. Ara que faig aquests gargots sota un paper tan aspre com la vida, és ben cert que qui escriu és el veritable jo que tinc. L'únic? Almenys el més sincer o el més real. Així és com ho sent en la meua pell. Per tant, digueu-me Dodo.

Aquest nom l'he triat amb total llibertat, i no aquell amb el qual em van batejar un any del Senyor del mil vuit-cents trenta-dos. Vaig contemplar la llum un dia de primavera, vint-i-quatre anys després. Quan la vaig veure, vaig tornar a aquest món, si és que realment hi havia estat alguna vegada. Ella em donà la vida. Així de senzill. Aquella punxada, al contrari del que succeeix al conte de fades, em va despertar. Encara que la mateixa punció, si me l'haguessen realitzada a qualsevol part del cos, no n'haurien pogut traure cap fluid. Ni menys encara cap gota de sang.

Necessite un beuratge, un unguent, un bàlsam que pugui travessar la cartografia del somni, per a reunir-me amb la meua fada d'avellana, per a somiar el mateix somni que ella, per a formar part del seu pensament, per a transformar-me en la seua pell. Em cal aquest beuratge que em faci transitar pels seus desitjos i pels seus somnis.

Christ Church, O.,
dimecres, vint-i-cinc d'abril de l'any del Senyor de
mil vuit-cents cinquanta-sis

Feia setmanes que amb Reginald volíem provar la càmera fotogràfica a l'exterior. Havia eixit un dia amb una llum molt especial de primavera. Són molt comptats aquests dies i s'han d'aprofitar. Les festes de

Pasqua havien estat especialment plujoses. La catedral es dibuixava amb tota la seua arrogància i la majestuositat. Com retallada i després enganxada sobre un paisatge molt ben triat d'un àlbum infantil. Déu Nostre Senyor, de vegades, té aquestes idees. Ell es percebia en cadascun dels objectes i dels éssers de la natura. La llum acaronava els àlbers d'una manera tèbia com si s'averkonyís. Com si no volgués posar la seua mà totpoderosa. El jardí de la residència del degà estava molt més que florit. Les roselles feien un contrast amb el verd fosc de la gespa. I els tres fills, així mateix, jugaven amb aquest mar de colors. Coneixia Edith i Lorina del trimestre anterior. Ara vaig descobrir Alice, la menor dels tres germans que jugaven. Restava encara la més petita de la família. Quan Alice es va apropar i vaig examinar amb sorpresa aquella mirada i aquell somriure em vaig sentir trasbalsat. Ho vaig saber de seguida. Ella seria l'ungüent que guariria l'esperit malalt que habitava en el meu cos. Un estremiment càlid i lleuger em va recórrer cadascuna de les cèl·lules nervioses que donen les ordres als músculs. Va provocar una espècie de col·lapse no sentit mai abans per aquest ésser humà perdut en aquesta vall de tenebres. Seria la llum que alegraria la meua existència insípida. Què dic la llum? El far que guiaria el vaixell per no perdre's a la mar dels Sargassos, ni caure en el precipici on són engolides les naus a la deriva.

Mentre el meu amic i jo caminàvem per la gespa per saludar les criatures que jugaven al criquet, vingué Alice i em va dir «voleu jugar amb nosaltres? en necessitem dos més». Després de l'impacte, passaren uns segons. «Sí... sí... sí. És clar». Mai ja no li vaig poder negar res. A partir d'aquest moment, d'aquest just instant, es va alçar el teló. Per sempre.

El meu àngel, vestit de blau cel amb unes vorettes blanques als braços i a l'altura un poc més avall dels genolls, saltironava per la gespa com una fada de sucre. Ben prompte havia apreciat cada detall d'aquell cosset. De cap a cap: aquella cabellera llarga amb uns rulls negres com l'atzabeja; la humitat dels ulls foscos, grisos d'una intensitat que feria el meu semblant; el cutis blanc, gairebé transparent; la boca carnosa i rosada com les bresquilles de la Toscana; l'esveltesa d'un cos prim que es pressentia sota aquell vestit, però que ara em fa tremolar l'ànima. Què no em tremola, Crist meu?

Aquella mirada era la mirada de la vida. Si voleu, també del patiment, però sens dubte del batec de l'existència.

Vam passar tota l'estona al jardí i amb les tres criatures vam arribar a fer-nos bons amics. Vaig tractar

d'agrupar-los en primer pla, però no eren models pacients. Les fotografies van eixir, sense cap mena de dubte, però moltes d'elles mogudes. Quan una feia una carantoina, l'altra se n'anava de l'angle. Vaig assenyalar aquell dia amb una pedra blanca, igual que feia l'estimat Catul. No va ser així, però. Aquest dia el vaig assenyalar millor que amb una pedra blanca, com un *dies mirabilis* del meu confús esdevenir. Després, des del finestral de la cambra he esperat l'ombra del seu vestit. Els meus ulls de guepard cercaven furtivament aquella taca entre els altres colors de la natura. M'il·lumine immens.

He llegit avui la crítica que ha publicat el senyor Dickens d'alguns quadres del grup de pintors relacionats amb la revista *The Germ*; deia que no eren obres, sinó quadres «vils, odiosos, insultants i repulsius». És un gran escriptor, no en tinc cap dubte, però sovint les seues crítiques tenen un posat d'irritant opinió.

Oh, estimada, benvolguda meua, que indecises que sou les fades! M'acaba d'escriure Laura (a qui he promés veure a Londres) que arribarà a l'estació terminal d'Euston divendres; però no diu a quina hora; és evident que ella espera que jo estiga a l'andana vint-i-quatre

hores seguides. Quan estava a punt d'esclatar com un petard per aquest motiu, he rebut una carta de Nelly, en la qual em conta que actuarà en la seua primera obra a l'Adelphi, encara que sense esmentar la data ni donar-me el títol de l'obra, a més a més afegeix que «espere que, si ve a la ciutat mentre actue, s'acoste a veure'm». És més que evident que ella espera que assistesca a aquest teatre cada nit en els propers mesos, fins que ella actue!

La solitud m'acompanya en aquestes darreres hores de l'any que està a punt de desaparèixer. Si faig recompte, no en tinc queixa, el vaig iniciar com a llicenciat pobre amb pocs plans concrets, les expectatives eren ben minses; l'acabe com a professor i tutor a Christ Church, amb un salari de més de tres-centes lliures a l'any, i amb la seguretat que la Divina Providència em genera cursos de matemàtiques alguns anys més. Si faig examen de consciència, considere que hi ha hagut errors, ocasions desaprovechades i algun pecat que no hauria de confessar. Fins i tot en aquest quadern secret.

Perdonam, Pare, Déu Misericordiós, perquè he pecat. No sóc mereixedor de dir-me fill teu. Ja ho saps, però

és superior a les meues forces. No puc fer-hi res. Lluite amb tot el meu ésser. Sembla una maledicció. Ja sé el teu manament i el que diuen les Santes Escriptures, però m'hauries d'ajudar. La prova és molt dura. Llegesc: «Maleït l'home que en l'home posa la seua confiança, i de la carn fa el seu suport, i allunya el seu cor de Jahvé». Ho saps, mai no m'allunyaria de tu. He estat ben educat i la meua fe no ha tingut ni un bri de defallença, però aquest suplici no sé si podré suportar-lo molt de temps. La carn és dèbil i tu ets amor. Amor és el que em turmenta. Sols això. Entén-ho.

En veritat, el cos i els sentits els tenim per algun motiu? Si no per què has fet possible aquesta santíssima creació? O és, tan sols, per a provar-nos?

Tota la bellesa que has creat, per què? És imperdonable oblidar el propi cos, el meu embolcall material, i viure sols per a la raó? Si existeix el sentiment, però, després s'alça una brisa i finalment acaba en una galerna que em somou. Cada cèl·lula de l'organisme.

El matí d'avui dissabte ha estat encantador, he ensenyat a les nenes *L* el moviment i el joc dels escacs. Alice, m'ha semblat que ho ha après d'una manera excel·lent. De seguida ha estat capaç de moure els peons, la torre, el cavall, la reina i el rei amb un perfecta solvència. Em sembla una mica prodigiós.

La lectura diària de les Sagrades Escripures em produeix un estat de pau interior que necessite com la respiració. Es tracta de l'aliment del meu esperit.

He acompanyat dues nenes amigues a veure una funció de titelles a Muswell Hill. Eren les dues germanes Lorina i Alice. Em tremolaven les cames sobretot pel meu querubí de menta. Ha estat encantador veure el pati de butaques replet d'aquells cossos ben tendres. Dolços, com la mel que la mare treia, de ben menut, a l'hora del desdjuní. Més tard ja res fou igual. Uns cossos nerviosos que no paraven. Indecisos i emocionats per l'obra abans de començar. Els ulls resplendents dels dos àngels que m'acompanyaven. Després, quan Puch mostrava aquell bastó i pegava de valent la seua dona com de costum, les dues criatures, cadascuna a un costat, m'han agafat per la mà i m'han suplicat que anés a salvar la víctima. Salva-la, per favor! Salva-la! Fes alguna cosa! Ha estat un moment corprenedor. Sóc el seu heroi? Aquelles manetes agafant-me pel braç. Ha estat una fiblada no al cos. No us ho penseu. Ha estat una agulla que travessava el cervell. Mai ningú no podrà saber el que he percebut en el fons del cor i sobretot sota l'epidermis. No ho podeu saber. No ho endevinareu encara que tinguésseu set vides com els moixos. Aquell terratrémol que sacseja a més de la carn, l'ànima.

No cal dir res. Les coses són com són i no es pot canviar l'univers. No parle de determinisme sinó de la natura humana, o podria dir de la natura de les nimfes. La cara i la creu d'aquests éssers fascinants. La inconstància, la volubilitat o les transformacions de caràcter. No hi ha res a fer. Per aquest motiu, estimada meua, quan haja arribat el moment això ho sabré de seguida, per molt de dolor que em provoque. Sent una agulla ben llarga i fina que em travessa l'abdomen de dins cap a fora. Aleshores, quan haja arribat aquest precís instant en què tindrè la intenció d'abandonar-me, per no ser-te, diguem-li el mot... útil, t'escriuré una sola carta, la darrera, per donar-li corda al mecanisme de l'amistat, o prefereixes anomenar-la d'una altra manera? No entraré ara en això. Ja és bastant complicada la realitat per a embolicar-ho més amb les paraules. Tu m'entens, però. Com deia, en el rellotge dels sentiments és necessari donar-hi corda, es requereix que s'ajunten les dues fletxetes; i com que jo sé que, de vegades, les coses són d'una dificultat extrema, a la fi hauríem d'aclarir-nos, i posar de nou aquell aparell que dóna l'hora de les nostres relacions. El rellotge marca el moment en el qual serem engolits, sense cap mena de dubte.

Vaig veure la meua estimada nena mentre jugava al jardí. Sempre li agradava representar algun paper. Ja fos de

princesa d'un país llunyà o d'una actriu en plena representació en un teatre de gom a gom. L'he cridada des de l'interior de les meues cambres. Concretament, era en un saló ben gran ple de mobles elegants amb un gran espill al fons. He situat el petit àngel davant de l'espill i li he donat una poma. No sé per què sempre ha estat la fruita del pecat. Va ser una bresquilla de l'Eufrates? O potser fou un albercoc del Nil?

—Primer voldria que em diguesses en quina mà tens la poma.

—En la dreta.

—Ara, fixa't en l'espill, i digues-me en quina mà té la poma la xiqueta que veus.

—En l'esquerra.

—Em podries explicar com és possible això?

—Si jo estigués a l'altre costat de l'espill, no és cert que la poma continuaria estant a la meua mà dreta encara que la realitat fos una altra?

No ho cregues, amoret meu. Si em fes amic de dotze princeses del Pròxim Orient o de països més exòtics, et voldria a tu molt més que a cadascuna d'elles juntes, encara que vinguessen enrotllades en una espècie de flassada de torró. No et preocupes. Encara que isquessen d'un pastís de fraula que tant m'agrada i elles untades de nata batuda. Et preferesc a tu. M'agrades

molt més. Amb tu no necessite cap additiu. Ni mig ni cap. Sola tu, al natural. Amb gust de pell verge. De cutis infantil.

–Caram! Si no sé ni quan és el teu aniversari?

–No et preocupes d'això, avui serà, a partir d'ara, el meu natalici.

Tot recordant les hores daurades d'estiu davant d'una mar farcida de desig.

Nena de melmelada de bresquilla que posseeixes uns ulls de somni. Dóna'm la mà i recorrerem països imaginaris i selves exòtiques. No trigues, el temps és veloç i engul les hores com un golafre. Sols vull que m'acompanyes en aquest viatge. Dóna'm la mà, tan sols vull que m'acompanyes en la màgia de les paraules. Nena de cotó en pèl que tens uns llavis de gerd. Sols vull que m'acompanyes en aquest viatge. I que em faces un llarg bes. Sols vull perdre'm en el teu paisatge de blanca innocència. Només, això.

Mai no oblidaré el desconcert, la cara de sorpresa que va fer Alice quan li vaig preparar una tauleta on li vaig posar davant seu paper, llapis, regle i compassos amb la

petició, ben educada i somrient, que m'havia de dibuixar, sense cap ajuda, un triangle equilàter a partir de la línia A-B traçada amb aquella finalitat. No sé si es va sentir com la tortuga o com Aquil·les.

He sabut que estàs malalteta al llit amb un mica de febre. Em sap molt greu. Però també puc anar a veure't. Així tinc l'excusa per fer-te una visita. Et puc dur un pastís de poma amb canyella. M'encanta veure com te'l menges. Perds les bones maneres de senyoreta davant d'aquest dolç. Sempre se't queden fragments al voltant dels llavis i de la boca i te'ls torques amb els dits. Passe els meus dits per aquests llavis que tant m'agraden. A continuació, me'ls xuple. Tenen un gust diferent, després d'haver passat per la comissura dels teus llavis. Et faria companyia i m'introduiria en el llit. Sentiria el teu cos. Els petits peuetes. Les mans juganeres. Aleshores, en veure'm sense roba exclamaries «quins braços tan llargs que tens!». Per a abraçar-te millor i més fort, petita meua! «Quines cames tan llargues que tens!» Són per a córrer més, estimada meua! «Quines orelles més llargues que tens!» Són per a sentir-te millor, filla meua! «Quins ulls més grossos que tens!» Són per a veure't millor, cor meu! «Quines dents més llargues que tens!» Són, tresor meu, per a menjar-se't millor. Començaria per la boqueta de pinyonet, les galtes tan vermelloses que tens...

Et devoraré molt a poc a poc, mentre gaudesc de cada petit mos. Assaborint-te. Ara em transformaria en un depredador. Ho sóc?

Avui he tingut la grata sorpresa de contemplar una sèrie de gravats d'Albrecht Dürer. M'ha impressionat, com no podia ser d'una altra manera, aquell que representa la malenconia. Com aquesta criatura ho impregna tot i ho anihila, el món animal, la ciència, la saviesa, fins i tot un àngel pateix la malaltia o el mateix pas de les hores no resisteixen aquest monstre que engul fartaner, llépol i voraç.

Estic més que tip de les classes. El desànim s'ha apoderat del meu cervell i del meu cos. És un treball ingrat, dur, incitar les persones en contra de la seua voluntat a aprendre allò que no els agrada, oblidant inevitablement altres qüestions que en realitat necessiten més. A una part dels estudiants que tinc a classe no els interessa ni les matemàtiques ni la lògica. D'aquesta manera ben poc es pot fer.

En un calaix gran on guarde tota mena d'objectes inservibles, he trobat el necessari per a fabricar les peces

d'un joc d'escacs. Sols m'ha fet falta una mica d'imaginació i un poc de traça. Les he disposades al tauler amb la uniformitat característica. Encara que, més que un exèrcit, semblaven una processó de mutilats de guerra i de músics embriacs. Cadascuna d'una forma i unes dimensions. Després he col·locat el tauler amb les figures a la taula, entre el llum i la safata de fraules que tant els agraden a les nenes. He assegut Alice davant meu i del tauler. I com diu un duelista sentenciat a mort d'una cèlebre novel·la russa:

—Comencem, si vosté així ho desitja!

Hem iniciat el joc i, com de costum, no he presat molta atenció als moviments de l'adversària. No he pensat en el joc i he fingit com si em concentrés. Tanmateix, quan encara no feia massa temps que havia començat la partida, m'ha comentat la meua fada d'ulls foscos:

—Si fas això, és escac i mat, i si fas allò, et menge la reina.

Confús, tot cal dir-ho, he desfet la jugada i he començat a pensar en els possibles moviments, tot inclinant el cap primer cap a l'esquerra, després cap a la dreta, mentre he apropat els dits amb lentitud cap a la reina per apartar-los de seguida com si me'ls hagués cremat. La nena, despreocupada, o almenys això feia veure, amb calma i precisió anava guardant les peces guanyades en una capsa. Després de molt de pensar he fet la meua

jugada, amb la qual he iniciat la desfeta de cadascuna de les meues posicions. A la fi, he tombat el rei sobre el tauler. He perdut dues partides més. Com era això possible?

—He jugat amb la institutriu i amb la mare cada vesprada abans de sopar.

Després he perdut una quarta i darrera partida amb una velocitat incomprendible. Li he servit un bon got de llet d'una gerra de vidre on en el fons hi havia uns pinyols de fraula que han pujat, tot fent voltes, cap a la superfície, molt refractaris a ser pescats. Ella m'ha fet un bes a la boca i m'ha dit “bona nit”. Amb un somriure tendre i burleta alhora.

Evocació de quantes hores he passat de la meua vida en llibreries, temps feliços i suggeridors, també xarrant amb el llibreter de vasta memòria, que verifica d'una manera eficaç aquella babel de papers i coneix els clients pel nom i, fins i tot, pels gustos. On he trobat amors, no tan carnals com els altres, on he descobert personatges literaris i autors sense els quals ara la vida no seria igual, o aquells productes rars i estranys, joies tant de lectura com de tipografia. Amb aquestes persones i els seus establiments podem passar hores gratant entre les prestatgeries, que sempre et guarden una sorpresa clandestina, fins i tot secreta,

en aquell ambient de religiositat laica i complicitat mútua.

La memòria pot recórrer a alguns records cisellats sobre la pedra de la meua dermis. Una pell maltractada pels pocs moments de delicadesa i tremolor de què he gaudit al costat d'un altre cos que no fos el meu. La melangia seria la sensació de la qual tinc més presència. Em ve al cor un sotrac mentre recorde aquella trena d'una veïneta moure's com un espolsador quan la pujava als gegantets en un joc ben innocent al jardí de casa, i després m'ho agraiïa amb un bes ben inesperat però càlid com el vespre, o al banc de l'església quan vaig sentir que alguna cosa em recorria l'orella cap al bescoll, era el ditet de la germaneta d'un company que al banc de darrere em volia fer cosquerelles. Eren petits moments. Ben delicats, commovedors. D'una intensitat que mai ningú no s'hauria pogut imaginar. Rememore a foc lent aquells llamps de desig.

Milers d'anys, centenars d'equivocacions i la seua rectificació, una disciplina a prova de l'orde religiós més sever, fins i tot l'autoimmolació més freda i no refusem l'educació britànica als col·legis més selectes, m'ajuden d'una manera profunda en la instrucció del meu anhel. Hauria

de dir apetit? O, quan es desborda com un riu alimentat per una tempesta de tardor, hauria de dir passió?

Això era i no era, fa una mica de temps però tampoc tant com algú podria esperar, un indret ple d'animals de tot tipus. Tanmateix, no era ni el bosc frondós, ni la planura que s'allarga fins on arriba la vista, ni tampoc era la jungla espessa i verda on qualsevol bèstia es pot perdre, si no s'ha criat entre aquells laberints d'arbres. Es tractava d'un lloc on sí que hi havia molts animals, però no era natural, sinó creació de l'home. Era un país on hi havia princeses, nans, bruixes i més d'un drac. A una d'aquestes princeses se li havia vaticinat que un dia, ben jove, moriria. En principi no seria una mort, sinó un son profund de cent anys. I aquell dia ja era avui, el mateix dia que en complia tretze. Aleshores, va quedar profundament adormida. La qüestió estranya fou que aquell encanteri va planar per tot el regne. El son es va ensenyorir del palau; el rei i la reina van tenir el temps just per posar-se la camisa de dormir i, amb ells, els nobles i les senyores d'alt llinatge, es van quedar com àngels gelats al saló reial. L'efecte, però, abastava les bestioles del país. Es van adormir també els gossos al pati i els cavalls de l'estable, fins i tot les mosques que eren una molèstia s'havien adormit a la paret. El foc de la llar s'anà adormint ben a poc a poc. Les branques i

les fulles dels arbres van deixar de moure's. I el vent va deixar de bufar.

Un temps després, vaig arribar a aquell castell, havien passat molt pocs mesos. Al pati dormien ajaçats els gossos i els cavalls, a la paret les mosques, fins i tot, el cuiner a la cuina. Vaig continuar avançant, no m'interessaven ni les senyores de la noblesa ni la reina, volia la joia de la corona. Així vaig arribar a la cambra més alta de la torre més alta on dormia la princesa. La seua bellesa m'enlluernà, i no vaig poder apartar la mirada d'aquell cos llis i suau de xiqueta. Dormia de debò en un somni ben profund. La seua respiració em recordava les ones de la mar. M'hi vaig apropar i li vaig olorar els cabells. Mentre l'acariciava, vaig notar una olor de criatura de pit, tanmateix no hi podia ser. Era impossible que la princesa hagués tingut un fill, no tenia els pits inflats, ni els mugrons regalimaven llet. Això m'excitava, però calia que em calqués, tenia noranta-nou anys per davant. Tots per a mi. L'encís de les parts secretes de la princesa em van ser revelades com un regal i ja mai més no la vaig abandonar. Seria el guardià del seu somni fins a la fi dels temps.

M'he dedicat amb cos i amb ànima perquè la família *L*, tant les nenes com la mare i la institutriu, m'adoptassen. He hagut de traure el millor de mi, la simpatia, els

jocs de màgia, fer-los fotografies, he inventat diverses obretes teatrals per representar-les al jardí, l'obsequi de regals misteriosos, excursions que no podien refusar... La tensió em té més que excitat. El desig m'atia la imaginació.

Platja d'Eastbourne,
vint de juny de l'any del Senyor de
mil vuit-cents cinquanta-sis

Des d'ací no puc contemplar el meu amor. Sóc tan lluny... Sé, però, que deuen ser fora al jardí, totes tres germanes jugant al criquet. Les contemple com si les tingués al davant. Avui que fa tanta calor es deuen haver banyat a l'estany. La pell perlada de gotes d'aigua. Els braços i els turmells nus. Puc esguardar, oh Déu meu! És un miracle? A través de la tela de cotó les cuixes perfectes i els pits d'agulla de cap. Excitants. Un camí cap al cel púbic.

L'única cosa que he cercat en aquesta vida ha estat la bellesa, això sí, d'una manera encesa, saltant entrebancs i sense esma. En l'art, en cada pintura que contemple, en els misteris de les Santes Escripures, en la fluïdesa de la natura, en la complexitat i l'elegància de les matemàtiques, en les obres de Déu i en l'ànima de les nenes.

En el seu esperit carregat d'ingenuïtat. Aquest és l'únic delit que he tingut en la vida. I no cap altre.

Amb l'ajuda d'un sistema de signes matemàtics molt semblants a aquells que s'ensenyen als cursos d'àlgebra a l'escola, es pot, amb paciència i perseverança, deduir la metodologia del raonament. Igual que amb els signes alfabètics i posteriorment amb la creació literària.

He enviat una nota a la senyora *L* com de costum. Li demanava que em deixés acompanyar les nenes a les regates que se celebraven al riu, on havíem estat tan feliços. No ho ha permès. La seua nota de contestació té un aire que sembla que em diga que mai més podré gaudir-les... Té un to estrany. Ajuda'm, Nostre Senyor, per l'amor de Crist, a viure més per a Tu.

Sa Majestat, la benvolguda reina Victòria, és la gran inspiradora de la decència i de la moral religiosa que practica el nostre poble. El seu regnat és un regeneració excel·lent i necessària.

Avui he visitat la meua amiga Christina Rossetti, feia temps que intentava fer-li fotografies, però sempre per un motiu o per un altre no podia ser. És una persona molt ocupada, es desvia per la resta dels éssers humans, d'una religiositat pura; algunes de les amistats li diuen en to amable Santa Christina. S'apunta a totes les causes per alleugerir els més desprotegits per aquesta societat que es transforma a pas de gegant. L'any passat va traure a la llum un extraordinari llibre de poemes, *El mercat dels donyets*. S'ha descobert una gran escriptora. M'ha ensenyat els contes que escriu, són d'una gran força, però crec que no com els versos. Té fusta i ànima de poeta. Li he fet mitja dotzena de fotografies al jardí de casa seua. No conec ningú que em cause un sentiment de pietat i tendresa com ho fa ella. El seu germà Gabriel, és una altra cosa. Em sembla un bon pintor, però excessivament apassionat en la defensa de les seues desgavellades idees sobre l'art i sobre l'amor. Fins i tot, m'ha paregut, en més d'una ocasió, un radical, fins i tot un messiànic.

Petites fades, sabeu que aquell a qui deien «el dels peus lleugers», el més hàbil dels guerrers dels aqueus va proposar una carrera, sense cap escrúpols, contra una tortuga. Ell, tot fatxenda, li dóna un avantatge inicial. El guerrer recorre en poc de temps la distància que els separa inicialment, però en arribar-hi descobreix que la tortuga ja

no hi és, ha avançat, encara que d'una manera lenta, una petita distància. Aquil·les no es desanima, continua, però una altra vegada, quan arriba on era la tortuga, aquesta ha avançat una mica més. No ho entén. Com és possible que Zenó d'Elea plantegés aquesta paradoxa?

M'he trobat vora al migdia, mentre passejava pels jardins del *college*, la institutriu de la família *L*. Hem conversat una llarga estona. Com que tenim alguna confiança m'ha comentat que no sabia el que havia esdevingut a la casa, però alguna cosa greu. M'ha dit que Ms. *L* ha obligat Alice a destruir les cartes que jo li havia enviat. Li les ha fetes trencar i després m'ha ordenat que les restes les cremés a l'estufa. Què ha passat? Molt poques vegades havia vist tan enfurismada la senyora. És cert que no té molt bon caràcter, però ahir estava totalment trastornada. Fora de si. No puc. No puc imaginar-me què ha succeït. Si escolte aquestes paraules se'm clevilla el cos. S'ha obert un penya-segat profund al meu interior. L'angoixa acarona *dies nefastus*.

Estimat Dodo,

Ho sent molt, però em tenen prohibit anar a visitar-lo. Ni tampoc anar a jugar amb vosté al jardí. No ho entenc. Tanmateix no puc fer-hi res. El veig sovint des

de lluny quan creua el Tom Quad. I ara fa uns dies el vaig albirar per High Street amb el seu barret de copa i, llarg i flac com és, semblava un pal en moviment i amb les seues vestimentes clericals em vaig pensar que era un soterrador. Però no ho és. Si de cas l'enterrador més divertit del món. Amb la seua manera de caminar tan peculiar, ràpida i estirada que sempre m'ha fet tanta gràcia i que vosté s'autoimita tan bé quan vol fer-me riure. No entenc què he fet perquè no em deixen jugar amb vosté com de costum. L'enyore

Alice

Fa gairebé tres mesos que no he vist cap de les nenes. Exactament vuitanta-set dies interminables. M'ofegue. No crec que pugua suportar-ho. Déu Nostre Senyor, ajuda'm.

Des d'aquell moment, després del rebuig dels *L*, sabia que totes les amistats amb els meus querubins estaven condemnades. Ja res no seria el mateix. Podria trobar la delicadesa, però no arribaria a tocar-la. Potser de gairell. Ella sempre seria el meu àngel pastisser, el meu tresor, la meua fada. La meua estimada nena. Res no seria igual. Aquesta brasa romandrà latent. Sense cap esperança, però.

L'he perduda, ho he perdut tot. He estat vençut. Rematadament i a poc a poc m'he transformat en un perdedor. Com si res no hagués passat. L'aniquilació de cada instant que he viscut, d'allò que he contemplat i, el pitjor, d'allò que he sentit per tu es perdrà com una gota d'aigua a la mar immensa de l'oblit.